

К.е.н. Тютюнник С.В., Бондаренко В.В.

Полтавська державна аграрна академія

Методичні основи аналізу майнового стану підприємства

Важливим напрямом загальної оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання є аналіз його майнового стану за інформацією бухгалтерського балансу. Майновий стан підприємства характеризується складом, розміщенням, структурою та динамікою активів (майна) і пасивів (власного капіталу та зобов'язань). Аналіз майнового стану підприємства доцільно проводити за допомогою скороченого аналітичного балансу, який утворюється з вихідного балансу шляхом об'єднання в окремі групи однорідних за своїм складом та економічним змістом статей.

Показники скороченого аналітичного балансу досліджують з використанням прийомів горизонтального і вертикального аналізу. Горизонтальний аналіз визначає абсолютні й відносні відхилення величин окремих видів активів і пасивів за звітний період, а також у динаміці за ряд років, і дозволяє дати якісну характеристику виявлених змін. Вертикальний аналіз передбачає вивчення структури активу й пасиву балансу, тобто питомої ваги окремих видів майна та джерел формування капіталу в загальному підсумку розділів та у валюті балансу в цілому, а також оцінку змін, які відбуваються в структурі.

Перевагою вертикального аналізу порівняно з горизонтальним є можливість зіставлення структурних показників різних за розміром капіталу підприємств аналогічного напрямку діяльності, а також структури показників одного звітного періоду з іншими незалежно від зміни їх розмірів. Структурні зрушення дають змогу вивчити внутрішні негативні та позитивні зміни, які відбуваються на підприємстві з його активами, власним капіталом і зобов'язаннями. Крім того, структурні показники пом'якшують негативний вплив інфляційного чинника.

Аналіз складу, структури та динаміки майна і джерел формування капіталу передбачає формулювання комплексних висновків, в яких зазначаються позитивні й негативні зміни у майновому стані підприємства. До основних позитивних тенденцій слід віднести:

- збільшення загальної вартісної оцінки активів (з урахуванням рівня інфляції), що свідчить про нарощування майнового потенціалу підприємства;
- збільшення питомої ваги активної частини основних засобів;
- збільшення абсолютної величини власного капіталу, зростання його питомої ваги в джерелах формування капіталу, що вказує на підвищення рівня фінансової стійкості підприємства;
- скорочення сум дебіторської та кредиторської заборгованості в динаміці, зниження їх частки у валюті балансу;
- приблизна рівновага між сумами кредиторської та дебіторської заборгованості;
- збільшення сум грошових коштів та їх еквівалентів (як високоліквідних активів), зростання їхньої питомої ваги у майні та оборотних активах;
- відсутність сум або їх зменшення по так званих „негативних” статтях активу і пасиву балансу;
- зменшення коефіцієнта зносу основних засобів (відповідно збільшення коефіцієнта придатності), що вказує на поліпшення функціонального стану основного капіталу;
- перевищення коефіцієнта надходження над коефіцієнтом вибуття основних засобів, що свідчить про їх розширене відтворення.

Своєчасне дослідження існуючих тенденцій дозволяє оперативно реагувати на зміни в складі і структурі майна та джерел його формування шляхом обґрунтування комплексу заходів щодо поліпшення майнового і в цілому фінансового стану підприємства.